

Posudek na diplomovou práci

Posudek vedoucího diplomové práce

Smysl akademického debatování pro rozvoj kritického myšlení u dospívajících,

kteřou předkládá Alena Čechová

Autorka předložené práce se od dob svého středoškolského studia věnuje debatování, což je aktivita, která nabývá v posledních desetiletích na oblibě především mezi studenty gymnázií. Je zjevné, že se žáci středních škol prostřednictvím debatování učí vyhledávat informace, třídit i vyhodnocovat získané údaje, rozvíjejí své komunikační dovednosti, dozívají se mnohé o tématech, jež by je možná bez účasti v debatních klubech minula, nebo by se jich dotkli jen letmo. Přínos debatování pro rozvoj znalostí i dovedností, včetně dovednosti učit se, je tedy zjevný. Přesto donedávna neexistovalo mnoho metodologicky ukotvených studií, které by poskytovaly empirická data, jež by uvedený fakt podpořila. Autorka se od gymnaziálních let posunula z pozice člena debatního klubu na pozici hodnotitele, organizátora, resp. rozhodčího. Participovala proto také na mezinárodní studii, která se před několika lety uskutečnila napříč Evropou, a jejímž cílem bylo přinést „tvrdá data“ o smysluplnosti debatování pro rozvoj dospívajících. Tato příležitost se stala také důvodem volby předložené diplomové práce, která využila zkušenosti i vybraná data z mezinárodní hodnotící studie, avšak detailněji a za užití jiných statistických postupů se podívala přímo na debatéry v České republice. Cílem práce bylo především prověření dopadu debatování na kritické myšlení dospívajících.

V kontextu stanovených výzkumných záměrů se teoretická část práce věnuje třem klíčovým oblastem, a to dospívání, kritickému myšlení a principům debatování. Volba témat se jeví zcela relevantní, avšak forma jejich zpracování má bohužel své limity. Patrně nejvýznamnějším nedostatkem zpracování teoretické části je využití primárně učebnicových či encyklopedických (slovníkových) zdrojů, a to zejména české provenience. Použité literatury je navíc jen velmi malé množství. Tyto nedostatky ještě umocňuje fakt, že kapitoly 1.4 a 2.1.1 jsou z větší části totožné, jen poslední dva odstavce jsou v druhé jmenované kapitole doplněny navíc. Celkově je teoretická část práce psána čtivě, autorka nezabíhá do zbytečných detailů, prezentované informace zaciluje na téma práce, je zjevná snaha ukazovat debatování v psychologických souvislostech, popisovat ho i analyzovat optikou psychologie, ač se nejedná primárně o psychologické téma.

V empirické části si autorka stanovuje tři dílčí úkoly, jimž chce věnovat pozornost a z nichž vyplývají konkrétní předpoklady celé studie i dílčí hypotézy. Při zpracování dat bylo nutné čelit situaci, že navzdory poměrně vysokému množství získaných údajů se v jednotlivých sledovaných skupinách („nedebatéři“, „prvodebatéři“, zkušené debatéři) nepodařilo vysoké množství dat spárovat, tj. mít k dispozici výpovědi od stejného respondenta na začátku a na konci tzv. debatní sezóny, což je pro sledování vývoje jedince poměrně důležité. Autorka se pokusila z dat vytěžit maximální množství informací, pracovala někdy s daty celé skupiny, někdy analyzovala jen spárované údaje, které vzájemně mezi skupinami porovnávala. Taková data by byla nejcennější, ale pro některé výpočty se zdála nepoužitelná. Výsledky přesto přinášejí poměrně zajímavá fakta, ač nejsou zcela jednoznačné. Roli může samozřejmě kromě nižšího množství respondentů hrát i způsob sběru dat a jejich vyhodnocení. Na druhou stranu právě

vyhodnocení dat získaných od respondentů je poměrně striktní a velmi zevrubně koncipované. Přínosem studie je také fakt, že se do sběru dat zapojily debatní kluby napříč republikou, takže by získaný výzkumný soubor bylo možné pokládat za relativně reprezentativní. Lépe řečeno, vypovídá o debatěrech v takřka celé ČR, není omezen jedním konkrétním klubem.

Závěrečná diskuse je spíše shrnutím limitů práce a úvahou nad kvalitnějším výzkumným designem, který by bylo možné využít při replikaci takové studie. Bohužel chybí výraznější konfrontace získaných dat s jinými studii či koncepcemi jiných autorů. Nedostatek času na psaní práce se navíc odrazil také ve finální podobě posledních kapitol práce, v nichž se objevuje vyšší množství chyb a nepřesností.

Na závěr otázky: Měly výsledky projektu „Evaluations“, potažmo analýza dat v České republice nějaký konkrétní dopad na aktivity debatních klubů? Lze získaná data podpořit nějakými zahraničními nebo tuzemskými odbornými studii, tedy doložit jejich relevantnost, ač nepřinášejí jednoznačné výsledky, spíše naznačují trendy?

Alena Čechová předložila práci, která splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK v Praze.

Doporučené hodnocení: dobře

Praha 26. 8. 2018

PhDr. Lenka Krejčová, Ph. D.